

Raadsinformatiebrief

De gemeenteraad van Albrandswaard

Uw brief van: -
Uw kenmerk: -
Bijlage(n):

Ons kenmerk: 176712
Contact: Hans Cats
Doorkiesnummer: 010-5061700
E-mailadres: h.cats@albrandswaard.nl
Datum: 16 juni 2020

Betreft: Ombuigingen Programmabegroting 2021 e.v.

Geachte raadsleden,

INLEIDING

Met deze brief willen wij voorzien in uw wens om ter vervanging van de Kadernota u voor de zomer beeldvormend te informeren over het financieel perspectief van onze gemeente. Wij verwijzen u korthedshalve naar onze raadsinformatiebrief over dit onderwerp nr. 172425 van 12 mei 2020. Wij informeren u over onze uitgangspunten om tot een sluitende ontwerp-Programmabegroting 2021-2024 te komen. Deze uitgangspunten kan de portefeuillehouder financiën komende maand beeldvormend met u bespreken. Daarna gaan we ze betrekken bij de opstelling van de begroting. Dat doen wij deze zomer. In het najaar kunt u over de voorstellen en ontwerp-begroting besluiten. Wij zijn op 9 maart jl. met leden van uw raad in gesprek geweest over de besteding van de Enecogelden. In deze brief schetsen wij de inhoudelijke suggesties die wij in het voorstel over de Enecogelden zullen opnemen. Voor de resultaten van het overleg met de raadsleden over de Enecogelden verwijzen wij u naar onze raadsinformatiebrief van 18 maart 2020 nr. 156761.

KERNBOODSCHAP

De financiële positie van onze gemeente is niet rooskleurig. Toch willen wij in september een sluitende ontwerp-Programmabegroting 2021-2024 aan u voorleggen. Om dit te bereiken hebben we een pakket van maatregelen geselecteerd. Dat bestaat hoofdzakelijk uit een combinatie van ombuigingen en gedeeltelijke inzet van de Eneco-gelden. Wij vinden dat we met dit pakket balans houden tussen het gemeentelijk voorzieningenniveau, de lasten voor de inwoners en de financiële mogelijkheden van de gemeente. Ruimte voor nieuwe ambities zien wij niet. De komende jaren zal het naar verwachting nog moeilijker worden een sluitende gemeentebegroting te presenteren. De inkomsten nemen af, het takenpakket groeit, de uitgaven stijgen. Wij stellen voor in het najaar met u in gesprek te gaan over het duurzaam perspectief van Albrandswaard, ook in financiële zin. Het perspectief kan vervolgens behulpzaam zijn bij de keuzes in de komende tijd over Albrandswaard als vitale gemeente.

TOELICHTING.

a. algemeen beeld.

De financiële positie van onze gemeente is niet rooskleurig. Bij ongewijzigd beleid is het begrotingstekort jaarlijks ca. € 1,2 mln. Wij doen de volgende constatering.

1. We stellen vast dat in de afgelopen periode van 10 jaar verschraling van maatschappelijke voorzieningen en van het gemeentelijk onderhoud heeft plaatsgevonden om de

gemeentebegroting sluitend te kunnen houden. De verschraling was en is noodzakelijk omdat daartegenover bepaalde kostencategorieën in onze begroting (al langdurig) een stijgende tendens vertonen. Voorbeelden zijn de uitgaven aan zorgvoorzieningen en uitkeringen en, meer in het algemeen, voor salarissen door CAO-ontwikkelingen in alle sectoren waarmee wij als gemeente direct of indirect, via contracten, te maken hebben (overheid, zorg, bouw, grond-, weg- en waterbouw). Deze kostencategorieën raken 80 % van onze begroting.

2. We zien ook dat de gemeentebegroting steeds verder onder druk staat omdat het rijk nieuwe taken bij de gemeente neerlegt en de kosten ervan niet of onvoldoende compenseert. De kosten voor het sociaal domein is een bekend voorbeeld. Maar denkt u ook aan de energietransitie. Die gaat ons de komende jaren vele honderdduizenden euro's kosten voor het maken van plannen voor aardgasvrije wijken. Die kosten krijgen wij niet vergoed.
3. Op rijksniveau is besloten de verdelingsmaatstaven van het Gemeentefonds te veranderen. Voor uw beeld, 50 % van onze inkomsten komt uit dit landelijke fonds. Dat is ca. € 30 miljoen per jaar. De verandering van die verdelingssystematiek pakt voor onze gemeente negatief uit. We moeten rekening houden met jaarlijkse terugval aan inkomsten op basis van de huidige gegevens van ongeveer € 48 per inwoner! Dit terwijl het rijk van ons verwacht steeds meer taken uit te voeren. Dat knelt ernstig.
4. De afgelopen 20 jaar is onze gemeente geholpen haar financiële positie gezond te houden door een gestage groei van het aantal inwoners. Woningbouw in die periode is hierbij erg bepalend geweest. Denkt u aan de wijken Valckesteyn, Portland en Essendael waar tezamen ruim 4.000 woningen zijn gerealiseerd. In die periode is ons inwonertal toegenomen met ruim 8.000 inwoners. Dat is 30%. In Nederland blijkt dat gemeenten die groeien er in het algemeen beter in slagen een gezonde financiële positie te behouden dan gemeenten die hun groei zien stagneren of die zelfs krimpen.
5. Wij zien in onze begrotingscijfers terug dat de groei van onze gemeente de komende jaren nagenoeg stopt. Het woningbouwaanbod van 1.100 woningen in de komende 10 jaar leidt niet tot substantiële groei van ons inwonertal. Meer waarschijnlijk is dat de inspanning net voldoende is om krimp te voorkomen. En natuurlijk geldt hiervoor dat die 1.100 woningen dan ook daadwerkelijk gerealiseerd dienen te worden.
6. Voor de korte termijn, dat is voor de eerstkomende 4 jaar, zien we nog kans de meerjarenbegroting sluitend te houden én enkele nieuwe taken, die door het rijk zijn opgedragen, te financieren door naast temporisering en ombuigingen in de diverse programma's, gebruik te maken de eenmalige Eneco-opbrengst. Een eenmalige opbrengst biedt, zoals u weet, echter niet onophoudelijk soelaas om begrotingstekorten op te vangen.
7. Voor de langere termijn, vanaf 2025, zal het sluitend maken van ons huishoudboekje nog zwaarder worden. Hoe dat komt? Stagnatie in de groei van het aantal inwoners, stijging in onderhoudskosten voor de openbare ruimte, de invloed van de toenemende vergrijzing op de uitgaven aan zorgvoorzieningen, oplopende kosten voor milieuverantwoorde verwerking van afvalstoffen en uitgaven voor energietransitie en klimaatbeheersing zijn voorbeelden van factoren die onze begrotingspositie nog sterker onder druk gaan zetten. De ontwikkeling van de coronacrisis en de omvang van het negatieve economisch effect hiervan zijn nog onduidelijk. 2025 lijkt nog ver weg. Dat is het niet. Komend jaar dient die uitdaging zich al concreet aan omdat we de jaarschijf 2025 dan aan de meerjarenbegroting moeten toevoegen. Dit maakt de uitdaging niet alleen groot maar ook urgent.

Wij nemen graag het initiatief om met uw raad een proces voor te bereiden waarin we met elkaar de beelden delen die bij u en ons leven van het perspectief van onze gemeente, waaronder het financiële. De opbrengsten van die dialoog kunnen dienstbaar zijn voor de plannen en begrotingsdiscussies in de komende jaren.

b. hoofdpijnen van het pakket van maatregelen om begroting sluitend te krijgen.

Wij spannen ons in de ambitie waar te maken u een sluitende meerjarenbegroting 2021-2024 aan te kunnen bieden. Zoals vermeld, het begrotingstekort bij ongewijzigd beleid is ca. 1,2 mln.. Wij menen dat een pakket van maatregelen nodig is om tot een sluitende meerjarenbegroting te kunnen komen. Met name het sociaal domein, beheer openbare ruimte en de bedrijfsvoering (BAR-organisatie) maken deel uit van het ombuigingspakket. Op het negatieve financiële effect, dat de nieuwe systematiek van de verdeling van het Gemeentefonds veroorzaakt, hebben wij als gemeente helaas geen directe invloed. Op de uitgavenontwikkelingen in de drie genoemde sectoren wel, hoe moeilijk dat ook is.

Bij de samenstelling van het pakket hebben wij de afwegingen gemaakt langs onder meer de volgende criteria:

- een zo klein mogelijke negatieve impact voor de inwoners;
- zoveel mogelijk de ambities van de Agenda van de Samenleving overeind houden;
- een zo eerlijk mogelijke verdeling van de ombuigingen over de onderscheiden begrotingsprogramma's;
- zoveel mogelijk handhaven van het financieel weerstandsvermogen van de gemeente;
- geen of een zo beperkt mogelijke verzwaring van de financiële lasten voor de inwoners.

In het sociaal domein zien wij de uitgaven de komende jaren bij ongewijzigd beleid met ruim € 500.000 toenemen. Het gaat om stijgende kosten voor WMO, jeugdhulp en doelgroepenvervoer.

Als eerste maatregel willen wij de kostentoeename beperken door sterker in te zetten op naleving en handhaving in de zorg. Dit betekent: er nog meer werk van maken dan nu al gebeurt dat zorg en sociale zekerheid op de juiste plekken terecht komen, daar waar die echt nodig zijn.

De tweede maatregel die we willen treffen betreft de financiering van de uitgaven aan innovatie en preventie in het sociaal domein. Die innovatie en preventie zijn hard nodig om op middellange termijn trendbreuken te bereiken in explosieve kostenstijgingen, bijvoorbeeld in de jeugdzorg. Voor de financiering van innovatie en preventie in het sociaal domein doen wij een eenmalig beroep op de Enecogelden in plaats van financiering uit de begroting. Dat leest u in onderdeel c. van deze brief terug. Op termijn verwachten wij van deze investering een structureel hoog rendement (uitgavenreductie) voor onze begroting.

Deze twee maatregelen vormen de hoofdmoot van een bedrag van ca. € 300.000 om de hierboven vermelde kostentoeename in het sociaal domein te dempen.

In het beheer van de openbare ruimte signaleren wij een kostenstijging bij ongewijzigd beleid van ca. € 500.000. Nieuwe aanbesteding van het groen onderhoud, straatreiniging en planmatig onderhoud wegen, waterwegen en vastgoed zijn hierbij hoofdverantwoordelijke kostenstijgers. Door dure beheergroepen groen, zoals hagen, om te vormen naar goedkopere kunnen we structureel besparen. Dat vraagt weliswaar om eenmalige investeringen, de financiële voordelen zijn daarentegen structureel en substantieel. In onderdeel c. van deze brief ziet u de eenmalige investering voor de omvorming terug.

De tweede maatregel in deze sector is kritische beoordeling van de onderhoudsplanning. We hebben in onze gemeente in de voorbije 10 jaar veel groot onderhoud aan de wegen gepleegd in diverse

wijken en buurten. Het voordeel hiervan is dat deze grootschalige vernieuwingen voor de eerstkomende jaren minder dagelijks onderhoud van de verhardingen vergen. Beide maatregelen dragen eraan bij dat wij de kostenstijging met ca. € 360.000 kunnen terugdringen.

De bijdrage aan de BAR-organisatie neemt de komende jaren met ruim € 500.000 toe. CAO-verplichtingen, kwaliteitsimpulsen (BAR 2020) en taakuitbreidingen (o.a. Wet kwaliteitsborging, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg) tellen tot dit bedrag op. Samen met de gemeenten Barendrecht en Ridderkerk hebben wij het bestuur van de GR BAR-organisatie opgeroepen tot ombuigingsscenario's te komen tot maximaal 3% van zijn begroting. Wij vinden het verantwoord voor onze gemeentebegroting rekening te houden met een beperking van de uitgavenstijging door te rekenen op een ombuiging op de BAR-bijdrage. Deze ombuiging loopt de komende jaren op tot ca. € 400.000 jaarlijks.

Onze leningenportefeuille biedt mogelijkheden om structureel tot lagere rentelasten te komen. De renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt hebben al eerder een gedeeltelijke herstructurering van onze leningen profijtelijk gemaakt. Voor een deel van onze leningsportefeuille is die potentie nog steeds aanwezig. Dan zijn we wel verplicht een boeterente te betalen bij de herfinanciering. We hebben uit laten rekenen wat het effect is op onze begroting wanneer we eenmalig boeterente aan de bank betalen om bestaande dure leningen om te zetten naar meer betaalbare. Bijvoorbeeld bij een bedrag van € 1,8 mln boeterente. Natuurlijk is de precieze omvang van de financiële ruimte die kan ontstaan afhankelijk van de actuele rentestand. Dat zijn dagkoersen. Gezien het verwachte voordeel hebben wij een offerte gevraagd aan de BNG. Onder voorbehoud van een gunstig aanbod zullen wij u voorstellen een deel van de Enecogelden te gebruiken voor deze herstructurering van onze leningenportefeuille. Dit ziet u in onderdeel c. van deze brief terug. Het structureel rentevoordeel helpt ons bij het sluitend maken van de begroting.

Sommige nieuwe taken vragen om relatief veel financiële middelen. Een voorbeeld hiervan is de energietransitie. Het gaat hierbij om het maken van plannen om de wijken in onze gemeente de komende decennia van het aardgas te koppelen. De voorbereidingskosten per wijk belopen vele honderdduizenden euro's. Wij rekenen in de concept-begroting, zoals wij die nu voor ogen hebben, op een zeer gematigd tempo van uitvoering van deze transitie. Verhoging van het tempo maakt het genereren van extra inkomsten noodzakelijk, bijvoorbeeld door lastenverzwaring voor de inwoners in de vorm van extra verhoging van het OZB-tarief.

Hiermee hebben wij u de hoofdlijnen van onze ombuigingsmaatregelen geschetst. Het pakket is ambtelijk zorgvuldig voorbereid. Dat neemt niet weg dat de komende maanden gedetailleerde becijfering en nader onderzoek van de exacte consequenties van de voorstellen moet plaatsvinden.

Wij zijn in de gelegenheid u dit pakket beeldvormend toe te lichten voor het zomerreces. Dat draagt bij aan uw verwachting over onze voorstellen voor de ontwerp-Programmabegroting 2021 e.v., die wij u in september voorleggen.

c. Inzet van de Enecogelden.

Na ontvangst van de verkoopopbrengst van onze aandelen Eneco hebben wij deze opbrengst aan de algemene reserve toegevoegd. Wij hebben met u afgesproken dat wij met een voorstel komen hoe de aanwending van de Enecogelden kan gebeuren. Aan de mogelijkheden heeft u met ons een beeldvormende B&A gewijd. Met de resultaten hiervan hebben wij rekening gehouden. In ons voorstel, dat wij u in september gelijktijdig met de begrotingsvoorstellen zullen aanbieden, zult u de volgende aanwending aantreffen.

Algemene reserve	Concept saldo per:
	31-12-2020
	5.786.292
Storting Eneco dividend (1e tr 2020).	17.055.400
	22.841.692
<u>Voorgestelde Besteding en Reserveringen:</u>	
<i>Innovatie & Preventiesubsidie (Sociaal Domein) vorming reserve voor 10 jr.</i>	-700.000
<i>BOR 3 x € 50.000,- investeren in groen.</i>	-150.000
<i>Boeterente oversluiten dure leningen.</i>	-1.800.000
<i>Reserve betaalbare woningen.</i>	-1.500.000
<i>Reserve negatieve prognose De Omloop (incl.30% sociale woningbouw).</i>	-3.700.000
<i>Reserve Duurzaamheid.</i>	-2.500.000
Eindsaldo:	12.491.692

CONSEQUENTIES

Een begrotingsvoorbereiding waarbij ombuigingen onvermijdelijk zijn betekent een extra belasting voor velen, ook voor de raadsleden. Onder de huidige vergadermogelijkheden is dit extra lastig. Wij willen bereiken dat de raad ondanks deze beperkingen in het najaar tot een zorgvuldige afweging van zijn besluiten rondom de Programmabegroting kan komen.

Wij vragen de Agendacommissie voor deze beeldvormende raadsinformatiebrief ruimte in de agenda op te nemen. Wij lichten deze brief dan graag aan u toe.

Met vriendelijke groet,
het college van de gemeente Albrandswaard,
de secretaris, de burgemeester,

Hans Cats

drs. Jolanda de Witte